

Sygn. akt IV P 162/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2014 r.

Sąd Rejonowy w Kłodzku – Sąd Pracy

w składzie:

Przewodniczący SSR Beata Sokalska

Ławnicy Mirosław Mazur, Zofia Bernacka

Protokolant Paulina Szkutnik

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2014 r. w Kłodzku

na rozprawie

sprawy z powództwa M. M.

przeciwko T. Z. - Centrum (...) w P.

o odszkodowanie

I. zasądza od strony pozwanej T. Z. - Centrum (...) w P. na rzecz powoda M. M. kwotę 16.515,00 złotych (szesnaście tysięcy pięćset piętnaście złotych 00/100) tytułem odszkodowania za odwołanie z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu stosunku pracy w tym trybie;

II. zasądza od strony pozwanej T. Z. - Centrum (...) w P. na rzecz powoda M. M. kwotę 1.800,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje stronie pozwanej T. Z. - Centrum (...) w P. uiścić na rzecz Skarbu Państwa (Sadu Rejonowego Kłodzku) kwotę 826,00 złotych tytułem opłaty sądowej, od ponoszenia której powód był ustawowo zwolniony.

Sygn. akt IV P 162/13

UZASADNIENIE

Powód M. M. domagał się uznania za bezskuteczne odwołania ze stanowiska dyrektora Miejskiego Centrum (...) w P., dokonanego przez burmistrza P. zarządzeniem nr (...).

Jednocześnie powód wniósł o zasądzenie odszkodowania w wysokości 3- miesięcznego wynagrodzenia.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że na stanowisko dyrektora Miejskiego Centrum (...) w P. został powołany uchwałą Zarządu Miejskiego w P. z dnia 30 03 2000 r. i pełnił tę funkcję nieprzerwanie od dnia 01 04 2000 r. do chwili obecnej. W dniu 21.11.2012 r. burmistrz Miasta P. wydał zarządzenie nr (...) w sprawie odwołania powoda ze stanowiska dyrektora Miejskiego Centrum (...) w P..

Powód wskazał, że zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z dnia 25 października 1991 r. do skutecznego odwołania dyrektora instytucji kultury przez organizatora (w tym przypadku burmistrza) konieczne jest zasięgnięcie „opinii związków zawodowych działających w tej instytucji oraz stowarzyszeń zawodowych i twórczych właściwych ze względu na rodzaj działalności prowadzonej przez instytucję” .

Powód wskazał, że Burmistrz wystąpił o taką opinię do związków zawodowych, ale nie dopełnił obowiązku uzyskania opinii stowarzyszeń, o których mowa w ustawie. Ponadto w zarządzeniu o odwołaniu Burmistrz stwierdził, że takich opinii od właściwych stowarzyszeń zasięgnął, czyli powołał się na fakt dokonania przez siebie czynności prawnej, której faktycznie nie wykonał.

Powód podniósł ponadto, że we wskazanym zarządzeniu burmistrz nie określił terminu odwołania, nie określono bowiem daty od której powód przestaje pełnić funkcję dyrektora.

Zdaniem powoda stwierdzenie o rozwiązaniu z powodem umowy o pracę nie może mieć zastosowania, gdyż takiej umowy o pracę powód nie miał.

Decyzję burmistrza powód uznał za niesprawiedliwą, pochopną i merytorycznie nieuzasadnioną biorąc pod uwagę osiągnięcia powoda w powstaniu instytucji Miejskiego Centrum (...) w P. (powód jest autorem koncepcji powstania ośrodka kultury w P.), dotychczasowe osiągnięcia merytoryczne i organizacyjne kierowanej przez powoda placówki, sukcesy artystyczne oraz opinie o osobistym wkładzie powoda w rozwój życia kulturalnego Miasta od chwili powstania Miejskiego Centrum (...) w P..

Powód podkreślił, że zgodnie ze statutem Miejskiego Centrum (...) w P., burmistrz pełni nie tylko nadzór ale i opiekę na tą instytucją kultury. Odwołanie powoda ze stanowiska stawia Miejskie Centrum (...) w P. w trudnej sytuacji, szczególnie w związku z podejmowanymi przez burmistrza próbami likwidacji tej dobrze ocenianej placówki kultury.

W toku procesu powód sprecyzował żądanie pozwu i wniósł o zasądzenie odszkodowania w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia, tj. w kwocie 16.515 zł, z tytułu niezgodnego z prawem odwołania ze stanowiska opisanego w pozwie,

Strona pozwana Miejskie Centrum (...) w P. wniosła o oddalenie powództwa zarzucając brak podstaw faktycznych i prawnych do żądania takiego odszkodowania.

Zdaniem strony pozwanej chybiłoby jest stanowisko powoda o rażącym naruszeniu prawa w zakresie wynikającym z art. 15 ust. 1 ustawy o organizacji i prowadzenia działalności kulturalnej z dnia 25.10.1991 roku (Dz. U. Nr 110 późn. 493 z późniejszymi zmianami) ponieważ ten tryb postępowania został zachowany, o czym świadczy korespondencja zawarta w aktach osobowych powoda. Stanowisko strony pozwanej jest zgodne z przepisem art. 70 paragraf 1 i 2 Kodeksu

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Uchwałą Zarządu Miejskiego w P. z dnia 30 marca 2000 r. powołano powoda z dniem 1 04 2000 r. na stanowisko dyrektora Miejskiego Centrum (...) w P..

(dowód: uchwała nr (...) Zarządu Miejskiego w P. z dnia 30 03 2000 r. k 5);

Zarządzeniem nr (...) Burmistrza Miasta P. z dnia 21 listopada 2012 r. odwołano powoda ze stanowiska dyrektora Miejskiego Centrum (...) w P.. Odwołanie było równoznaczne z rozwiązaniem „ umowy o pracę ” za trzymiesięcznym wypowiedzeniem, który upłynął 28.02.2013 r.

(dowód : kopia Zarządzenia nr (...) Burmistrza Miasta P. z dnia 21 listopada 2012 r. k -7);

Przed rozwiązaniem stosunku pracy z powodem pozwana zasięgnęła opinii Międzyzakładowego (...). Związki zawodowe negatywnie zaopiniowały zamiar odwołania powoda.

(dowód : akta osobowe powoda);

Nadto pozwana zasięgała opinii co do zamiaru zwolnienia powoda ze Stowarzyszeniem (...) we W. oraz Stowarzyszeniem (...) we W..

(dowód: k. 94-101);

Z wyżej wymienionymi stowarzyszeniami kierowane przez powoda Miejskie Centrum (...) w P. nigdy nie współpracowało, nie działały na terenie gminy.

(dowód: zeznania powoda k. 124v);

Na terenie gminy działały stowarzyszenia twórcze, z którymi powód, jako kierujący Miejskim Centrum (...) ściśle współpracował, były to Towarzystwo (...) w K., Towarzystwo Miłośników (...), Stowarzyszenie (...) oraz Stowarzyszenie Fundusz (...) w K.. Strona pozwana nie zasięgnęła opinii w zakresie osoby odwołanego dyrektora – powoda.

(dowód: pisma k. 113, 115, 117, 120);

Sąd zważył :

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. Nr 114, poz. 493 ze zm.) dyrektora instytucji kultury powołuje organizator na czas określony, z zastrzeżeniem ust. 3, po zasięgnięciu opinii związków zawodowych działających w tej instytucji kultury oraz stowarzyszeń zawodowych i twórczych właściwych ze względu na rodzaj działalności prowadzonej przez instytucję. Odwołanie dyrektora następuje w tym samym trybie. Zasięgnięcie opinii związków zawodowych oraz stowarzyszeń zawodowych i twórczych nie jest konieczne w przypadku wyłonienia kandydata na dyrektora w drodze konkursu, o którym mowa w art. 16 ustawy.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 11 stycznia 2005 r. (I PZP 11/04 - OSNP 2005/9/123, Prok.i Pr.-wkl. (...), OSP 2005/11/135, Biul.SN 2005/1/27) – „ Powołanie dokonane na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. Nr 114, poz. 493 ze zm.) stanowi podstawę nawiązania stosunku pracy w rozumieniu art. 68 k.p. z dyrektorami instytucji kultury”.

Według art. 69 k.p. jeżeli przepisy niniejszego oddziału nie stanowią inaczej, do stosunku pracy na podstawie powołania stosuje się przepisy dotyczące umowy o pracę na czas nie określony, z wyłączeniem przepisów regulujących:

- 1) tryb postępowania przy rozwiązywaniu umów o pracę,
- 2) rozpatrywanie sporów ze stosunku pracy w części dotyczącej orzekania:
 - a) o bezskuteczności wypowiedzeń,
 - c) o przywróceniu do pracy.

Od dnia 1 stycznia 2004 r., tzn. od nowelizacji art. 69 k.p. dokonanej przez ustawę z dnia 14 listopada 2003 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 213, poz. 2081), możliwe jest dochodzenie przez pracownika odwołanego ze stanowiska w sposób równoznaczny z wypowiedzeniem odszkodowania przewidzianego w razie wypowiedzenia umowy o pracę, także w przypadku odwołania dokonanego wcześniej. Pracownikowi powołanemu nie przysługuje natomiast, podobnie jak nie przysługiwało przed nowelizacją art. 69, roszczenie o przywrócenie do pracy (wyrok SN z dnia 21 czerwca 2005r., II PK 317/04, OSNP 2006, nr 3-4, poz. 48).

Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że do stosunków pracy opartych na powołaniu jako przepis szczególny ma zastosowanie art. 32 u.z.z., uzależniający dopuszczalność rozwiązania stosunku pracy z działaczem związkowym od uprzedniej zgody kompetentnego organu organizacji związkowej, zaś pracownik odwołany bez owej zgody może dochodzić przed sądami roszczeń z tytułu wadliwego rozwiązania stosunku pracy.

Podobnie w przypadku pracowników powołanych będących radnymi rady gminy Sąd Najwyższy wskazuje, że art. 69 k.p. nie uchyla w ich przypadku trybu przewidzianego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. - o samorządzie gminnym uzależniającego rozwiązanie przez pracodawcę stosunku pracy z radnym od uprzedniej zgody rady.

W wyroku z dnia 21 marca 1997 r. (I PKN 65/97 - OSNP 1998/1/6) Sąd Najwyższy podał, że „ Z przewidzianego w art. 15 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. Nr 114, poz. 493 ze zm.) obowiązku zasięgnięcia opinii właściwych związków zawodowych oraz stowarzyszeń zawodowych i twórczych wynika odstępstwo od wprowadzonego w art. 69 KP wyjątku i konieczności odpowiedniego zastosowania przepisu art. 45 KP.

Zdaniem Sądu Najwyższego – „ Regulacja zawarta w przepisie art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej bez wątplenia w stosunku do unormowań z art. 69 KP ma charakter szczególny. Przyjęcie innego założenia - tak jak uczynił to Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych - w istocie oznacza, że mimo tego, iż art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej nakłada na organizatora (organ powołujący i odwołujący dyrektora) określoną powinność (zasięgnięcie opinii), to jednak uznaje się, że z mocy art. 69 KP obowiązek taki nie istnieje, a to oznacza, że pierwszy z tych przepisów nie ma żadnego waloru normatywnego (regulacyjnego), czego z oczywistych względów nie można zaakceptować. Jako przepis szczególny art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej wyłącza stosowanie reguły (stanowiącej wyjątek od zasady), że w razie rozwiązywania stosunku pracy z osobą zatrudnioną na podstawie powołania nie zachodzi konieczność zachowywania tego trybu postępowania, który przewidziany został dla rozwiązywania stosunków pracy nawiązanych na podstawie umowy o pracę. Konsekwencją tego jest także to, iż z regulacji z art. 15 ustawy o organizacji i prowadzeniu działalności kulturalnej wynika odstępstwo od wprowadzonego w art. 69 KP wyjątku, że do stosunku pracy z powołania nie mają zastosowania przepisy regulujące rozpatrywanie sporów ze stosunku pracy w części dotyczącej orzekania o bezskuteczności wypowiedzeń, o odszkodowaniu przewidzianym w razie wypowiedzenia umowy o pracę i o przywracaniu do pracy. Przyjęcie odmiennego założenia oznaczałoby bowiem, że naruszenie przepisów o trybie rozwiązywania stosunków pracy z dyrektorami instytucji kultury nie pociągałoby za sobą żadnych sankcji, a tym samym ustanowiona powinność tego zachowania nie miałaby praktycznego znaczenia, co podważałoby racjonalność działań ustawodawcy. Taki sposób myślenia znalazł wyraz między innymi w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1992 r., I PZP 55/92 (OSNCP 1993 z. 7-8 poz. 116), w której uznano, że art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95 ze zm.) ma zastosowanie do pracowników, z którymi rozwiązano stosunek pracy na podstawie powołania oraz że pracownikowi-radnemu odwołanemu ze stanowiska ze skutkiem równoznacznym z wypowiedzeniem umowy o pracę, bez zgody rady gminy, przysługują odpowiednio roszczenia przewidziane w art. 45 KP. O szczególnym - w stosunku do unormowań art. 69 KP - charakterze regulacji zawartej w art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, co prowadzi do konsekwencji wyrażanej przez zasadę *lex specialis derogat legi generali*, świadczy poza tym, że dotyczy on tylko ściśle określonych podmiotów (dyrektorów instytucji kultury) oraz ściśle określonego problemu (powołania i odwołania ze stanowiska), także to, iż przewidziano w nim szczególny sposób odwoływania dyrektorów instytucji kultury, jeżeli powołani oni zostali na czas określony, gdyż przed upływem ustalonego okresu odwołanie może nastąpić tylko w ściśle określonych przypadkach, co wyraźnie odbiega od reguły wyrażonej w art. 69 i 70 KP.

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, przyjmując, iż w rozpoznawanej przez niego sprawie nie ma - niejako z przyczyn ogólnych (art. 69 KP) - zastosowanie art. 15 ust. 1 i 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, nie zajął się tym samym kwestią, czy w odniesieniu do powódki zachowany został tryb postępowania przewidziany w tych przepisach. Stwierdził on przy tym, że "opinia związków zawodowych oraz stowarzyszeń zawodowych i twórczych nie ma znaczenia w przypadku odwołania dyrektora domu kultury", co jest błędem. Tym samym sprawa zachowania trybu przewidzianego w art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej wymaga wyjaśnienia w toku dalszego postępowania sądowego. Na uwadze przy tym należy mieć, że przepis ten wymaga zasięgnięcia opinii "właściwych związków zawodowych działających w danej instytucji kulturalnej" oraz "stowarzyszeń zawodowych i twórczych". Nie zastrzega się w nim (w odniesieniu do stowarzyszeń) w szczególności - tak jak czyni się to w art. 13 ust. 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej - że idzie tylko o "organizacje związkowe

i stowarzyszenia twórców" działające w danej instytucji kulturalnej. Obok konkluzji wynikających z gramatycznej i celowościowej wykładni art. 15 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej prowadzi to do wniosku, że w pojęciu "stowarzyszeń zawodowych i twórczych", o których mowa w tym przepisie, mieszczą się nie tylko takie stowarzyszenia, które działają w instytucji kulturalnej, w której zatrudniony jest dany dyrektor, lecz także inne stowarzyszenia, do których on należy".

Z kolei w wyroku z dnia 12 01 2012 r. (II OSK (...) - LEX nr 1113786) Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie wskazał, że „ 1. Pojęcie "stowarzyszenie twórcze", o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy z 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, należy rozumieć szeroko. Obejmuje ono zarówno stowarzyszenia zrzeszające twórców, jak też prowadzące i inspirujące działalność twórczą.

2. Obowiązkiem burmistrza jest dokładne ustalenie, jakie związki zawodowe oraz stowarzyszenia zawodowe i twórcze działają na terenie miasta. W dalszej kolejności powinien on zasięgnąć ich opinii w zakresie osoby odwoływanego dyrektora instytucji kultury. Pominięcie wspomnianych działań konsultacyjnych stanowi istotne naruszenie prawa”.

Strona pozwana nie wykazała, aby odwołanie powoda zostało poprzedzone zasięgnięciem opinii "właściwych związków zawodowych działających w danej instytucji kulturalnej" oraz "stowarzyszeń zawodowych i twórczych".

Powód podniósł, jako podstawowy zarzut wyrażony w uzasadnieniu pozwu, że takiej konsultacji nie przeprowadzono.

Zarzut powoda zasługuje w pełni na uwzględnienie. Stowarzyszenia twórcze działające na terenie działania organizatora (Miejskiego Centrum (...)) ściśle współpracujące z (...) to Towarzystwo (...) w K., Towarzystwo Miłośników (...), Stowarzyszenie (...), Stowarzyszenie (...).

Tymczasem z tymi stowarzyszeniami pozwana nie przeprowadziła działań konsultacyjnych dotyczących zasięgnięcia opinii o zamiarze odwołania powoda ze stanowiska dyrektora Miejskiego Centrum (...), natomiast zasięgnęła opinii dwóch stowarzyszeń odległych terytorialnie (działających na terenie W.), z którymi (...) nigdy nie współpracowało.

Zatem uznać należy, iż pozwana nie dopełniła obowiązku wynikającego z art. 15 ust. 1 Ustawy z 25.10.1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. 406/12 tj.), co stanowi istotne naruszenie prawa (vide wyrok NSA z 12.01.2012r.)

Uchybienie co do trybu zasięgnięcia opinii stowarzyszeń twórczych pozwala na podstawie art. 45 k.p. w związku z art. 69 k.p. zasądzić na rzecz powoda odszkodowanie, co do wysokości którego nie było sporu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Sąd w orzeczeniu kończącym w instancji sprawę z zakresu prawa pracy, w której wartość przedmiotu sporu nie przewyższa kwoty 50.000 zł obciąża pozwanego pracodawcę na zasadach określonych w art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) kosztami sądowymi, których nie miał obowiązku uiścić pracownik wnoszący powództwo lub odwołanie do sądu (art. 96 ust. 1 pkt 4 tej ustawy) - (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 03 2007 r. I PZP 1/07 OSNP 2007/19-20/269..).

Biorąc pod uwagę powyższe orzeczono jak w sentencji.